

เหลียวหน้าแลหลัง ปฏิรูปการศึกษาไทย ไปไกลหรืออยู่ที่เดิม

ชุดิมา เมฆวัน¹

บทความชิ้นนี้มุ่งหวังสะท้อนปรากฏการณ์ทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในมุมมองบางมุม และหวังสร้างการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ในวงกว้าง เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ดังกล่าว ซึ่งคงสามารถเปิดบางมุมของสังคมที่ยังคลุมเครือ ไม่ชัดเจนได้อีกทั้งผู้เขียนยังหวังด้วยว่าบทความชิ้นนี้น่าจะเข้าถึงส่วนเสี้ยวของความจริงที่อยากรจะนำเสนอให้ผู้อ่านได้ร่วมรับรู้ และร่วมไตร่ตรอง และตระหนักกับสถานการณ์ของการศึกษาไทยที่นับวันจะกลายเป็นธุรกิจที่เกิดการแข่งขันอย่างเอาเป็นเอาตายมากขึ้น หากพิเคราะห์ความหมายของการศึกษา ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 นั้นมีความหมายถึงการเล่าเรียน ผูกฝน และอบรม เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และความชำนาญในเรื่องต่างๆ โดยการศึกษาเรียนรู้นี้ได้เกิดขึ้นมาช้านานแล้ว หากแต่ในอดีตการศึกษาอาจมิได้จัดเป็นระบบแบบแผนเฉกเช่นปัจจุบัน

ในประเทศไทยการศึกษานั้นเกิดขึ้นมายาวนานและมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยโบราณเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยหากจำแนกออกตามแนวคิดของประไพ เอกอุ่น, (2542) จะพบได้ว่า การศึกษาของไทยสามารถจำแนกออกได้เป็น 5 ช่วง ประกอบด้วย ช่วงที่หนึ่งตั้งแต่สมัยโบราณที่เป็นการศึกษาแบบสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีที่มีมากแต่เดิม จำเป็นที่คนไทยในสมัยนั้นต้องขวนขวายหาความรู้จากผู้รู้ในชุมชนต่างๆ ซึ่งการศึกษาในสมัยนี้มีบ้านและวัดเป็นศูนย์กลางของการศึกษา ช่วงที่สองการศึกษาของไทยสมัยปฏิรูปการศึกษาเริ่มตั้งแต่พ.ศ. 2412 ถึงพ.ศ. 2474 ที่มุ่งให้คนเข้ารับราชการและมีความรู้ทัดเทียมฝรั่งแต่ไม่ใช่ฝรั่ง (คณาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา ,2534)

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

ช่วงที่สามสมัยการปกครองระบอบรัฐธรรมนูญระยะแรก ตั้งแต่พ.ศ. 2475 ถึงพ.ศ. 2491 ช่วงที่สี่การศึกษาไทยสมัยพัฒนาการศึกษาตั้งแต่พ.ศ. 2492 ถึงพ.ศ. 2534 และช่วงที่ห้าการศึกษาสมัยปัจจุบันที่เริ่มตั้งแต่พ.ศ. 2535 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนธุรกิจ มีความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ว่า การงานประจำที่เกี่ยวกับอาชีพค้าขาย หรือกิจการอย่างอื่นที่สำคัญ และที่ไม่ใช่ราชการ; (กฎ) การประกอบกิจการในทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม หัตถกรรม พาณิชยกรรม การบริการ หรือกิจการอย่างอื่นเป็นการค้าแต่ปัจจุบันคำสองคำนี้มีความผูกโยงกันจนแทบแยกกันไม่ออก เกิดอะไรขึ้นกับสังคมไทย การศึกษาเพื่อความรู้หรือเพื่อความเก่งถึงต้องจ่ายมากมายกว่าจะได้มา

ปัจจุบันการศึกษาของไทยได้มีกรอบและนโยบายในการจัดการศึกษาที่ชัดเจน โดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการวางกรอบนโยบายในการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งในบทความชิ้นนี้มุ่งสะท้อนแง่มุมบางมุมของการศึกษาของไทย จากอดีตที่เชื่อมโยงสู่ปัจจุบัน ซึ่งมุ่งวิเคราะห์กรอบนโยบายและระบบการศึกษาของไทย โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา ว่ามีความสอดคล้องหรือเหมาะสมตรงตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาหรือไม่ รวมไปถึงการวิเคราะห์ความสอดคล้องของการศึกษาไทยกับความคาดหวัง สภาพปัญหา และการพัฒนาประเทศไทยด้วย โดยคาดหวังในการสะท้อนจุดอ่อนหรือจุดบกพร่องของระบบการศึกษาในบางประเด็นผ่านมุมมองทางวิชาการที่ปราศจากอคติและการมุ่งโจมตีผู้หนึ่งผู้ใดให้เกิดความเสียหาย บทความชิ้นนี้ผู้เขียนขอสะท้อนแง่มุมการวิเคราะห์ระบบการศึกษาไทยนับตั้งแต่สมัยการปฏิรูปการศึกษา จนถึงปัจจุบัน ในแง่สภาพ การปฏิบัติ และผลพวงความอ่อนแอจากระบบการศึกษาไทย พร้อมข้อเสนอแนะในการแก้ไขตามลำดับดังนี้

พัฒนาการการปฏิรูปการศึกษาไทย

ยุคสมัยปฏิรูปการศึกษาไทยเริ่มขึ้นตั้งแต่พ.ศ. 2412 โดยมุ่งให้คนเข้ารับราชการและมีความรู้ทัดเทียมฝรั่งแต่ไม่ใช่ฝรั่ง (คณาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา, 2534) โดยช่วงแรกของการปฏิรูปการศึกษาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว หลังจากที่พระองค์ได้ครองราชย์แล้ว ก็ได้ทรงปรับปรุงประเทศให้เจริญ

รุ่งเรืองในทุกๆ ด้าน ทั้งในด้านการปกครอง การศาล การคมนาคมและสาธารณสุข เป็นต้น โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่พระองค์ได้ทรงตระหนัก เพื่อปรับปรุงคนในประเทศให้มีความรู้ความสามารถจะช่วยให้ ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้าน ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ วิชาหนังสือเป็นวิชาที่น่านับถือและเป็นที่น่าสรรเสริญ มาแต่โบราณว่า เป็นวิชาอย่างประเสริฐซึ่งผู้ยิ่งใหญ่นับแต่ พระมหากษัตริย์เป็นต้นมาตลอดจนราษฎรพลเมืองสมควรและจำเป็นจะต้องรู้เพราะเป็นวิชาที่อาจทำให้การทั้งปวงสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่าง... (ประไพ เอกอุ้น, 2542) หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2414 จัดตั้งโรงเรียนหลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง เพื่อฝึกคนให้เข้ารับราชการ นอกจากมีการจัดตั้งโรงเรียนหลวงสำหรับสอนภาษาอังกฤษในพระบรมมหาราชวัง เกิดจากแรงผลักดันทางการเมืองที่ส่งผลให้ไทยต้องเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เพื่อจะได้เจรจากับมหาอำนาจตะวันตก และมีการส่งนักเรียนไทยไปศึกษาวิชาครูที่ประเทศอังกฤษปี พ.ศ.2423 จัดตั้งโรงเรียนสุนันทาลัยในพระบรมมหาราชวังเป็นโรงเรียนสตรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2424 ปรับปรุงโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบให้เป็นโรงเรียนนายทหารมหาดเล็ก ต่อมาได้กลายเป็นโรงเรียนข้าราชการพลเรือนในปี พ.ศ. 2453 และปี พ.ศ. 2459 ได้ตั้งเป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปี พ.ศ.2425 จัดตั้งโรงเรียนแผนที่และในปี พ.ศ.2427 จัดตั้งโรงเรียนหลวงสำหรับราษฎรขึ้นตามวัดในกรุงเทพมหานครหลายแห่ง และแห่งแรก คือ โรงเรียนมหรณพาราม ปี พ.ศ.2432 ตั้งโรงเรียนแพทย์ขึ้น เรียกว่าโรงเรียนแพทยากร ตั้งอยู่ที่ริมแม่น้ำหน้าโรงพยาบาลศิริราช ใช้เป็นที่สอนวิชาแพทย์แผนปัจจุบัน ปี พ.ศ.2435 จัดตั้งโรงเรียนมูลศึกษาขึ้นในวัดทั่วไปทั้งในกรุงเทพมหานครและหัวเมือง โดยประสงค์จะขยายการศึกษาเล่าเรียนหนังสือไทยให้แพร่หลายเป็นแบบแผนยิ่งขึ้น และตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูเป็นแห่งแรกที่ตำบลโรงเลี้ยวเด็ก ต่อมาย้ายไปอยู่ที่วัดเทพศิรินทราวาส ปี พ.ศ.2437 นักเรียนฝึกหัดครูชุดแรก 3 คนสำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตรเป็นครูสอนภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ปี พ.ศ.2449 ย้ายโรงเรียนฝึกหัดครู ซึ่งตั้งอยู่ที่วัดเทพศิรินทราวาส ไป รวมกับโรงเรียนฝึกหัดครูฝั่งตะวันตก (บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา) ปรับปรุงหลักสูตรให้สูงขึ้นเป็น โรงเรียนฝึกหัดอาจารย์สอนหลักสูตร 2 ปี รับนักเรียนที่สำเร็จมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2456 ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูหญิงขึ้นเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเบญจมราชูทิศ (ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา,2532) การศึกษาจึงได้รับความคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่างๆ ในทางสังคม การเมืองและ

เศรษฐกิจมากมาย นับตั้งแต่การช่วยให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้และคิดเป็น เรียนรู้ จริยธรรมและความเป็นพลเมือง ตลอดจนพัฒนาทักษะทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะช่วยให้มีความเท่าเทียมในสังคมในระยะยาว ดังนั้น หากการศึกษาไม่มีคุณภาพก็จะส่งผลและก่อให้เกิดปัญหาที่ร้ายแรงต่อประเทศตามมา

ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยผลพวงจากความอ่อนแอของระบบการศึกษาไทยจากความคาดหวังในการทำหน้าที่ต่างๆการศึกษาให้แก่สังคมไทยที่มีมาช้านาน และมีการปฏิรูป พัฒนาและปรับปรุงมาเพื่อตอบสนองสังคมไทยมาจากอดีตจวบจนปัจจุบัน หากแต่การศึกษาของไทยในแต่ละยุคสมัยต่างประสบปัญหาหรืออุปสรรคแตกต่างกันไป ในอดีตปัญหาการศึกษาอาจอยู่ที่โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของคนไทยมีน้อยและจำกัดอยู่ในวงของชนชั้น แต่ในปัจจุบันปัญหาเหล่านั้นถูกแก้ไขแล้ว แต่มีปัญหาการศึกษาด้านใหม่ติดตามมา นั่นคือปัญหาการขาดคุณภาพของการศึกษาไทย เห็นได้จากข้อมูลของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย โดยโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ที่สะท้อนให้เห็นว่า “ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยถือว่าประสบความสำเร็จในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับคนชนบทและคนยากจน แต่แนวโน้มคุณภาพการศึกษาย่ำแย่ลง เห็นได้จากเสียงสะท้อนของนายจ้างไม่พอใจคุณภาพบัณฑิต และผลการทดสอบของนักเรียนไทยเทียบกับต่างประเทศ รวมทั้งปัญหาซื้อขายวุฒิการศึกษา และคุณภาพครู” ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ ที่นายอำรุง จันทวานิช เลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้เปิดเผยว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้รับความร่วมมือจาก นายวิทยากร เชียงกุล คณบดีวิทยาลัยนวัตกรรมการสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต ในการศึกษาวิจัยสภาวะการศึกษาไทยปี 2549-2550 ที่ได้สรุป วิเคราะห์ ประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา ได้ว่าประชาชนไม่ได้มีโอกาสรับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เห็นได้จากโอกาสการได้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ยังมีสัดส่วนต่ำกว่าเมื่อ 5 ปีที่แล้ว ระดับมัธยมศึกษามีโอกาสได้เรียนเป็นสัดส่วนที่สูงขึ้น แต่ส่วนใหญ่นิยมเรียนสายสามัญศึกษามากกว่าอาชีพศึกษา จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนผู้ได้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาเพิ่มขึ้น และเป็นกลุ่มที่ว่างงานเพิ่มขึ้นด้วย โดยในเดือนกุมภาพันธ์ 2550 มีผู้สำเร็จการศึกษาที่ว่างงานราว 1 แสนคน หรือคิดเป็น

18.5% ของผู้ว่างงานทั้งหมดราว 5 แสนคน แต่แรงงานด้านอาชีวศึกษาระดับกลาง และระดับสูง ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ยังขาดแคลน อีกทั้งในด้านประสิทธิภาพและความเสมอภาคในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาพบว่า ยังไม่สามารถจัดการศึกษาระดับพื้นฐานให้ประชาชนเรียนได้อย่างถ้วนหน้า ผลสัมฤทธิ์การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมได้คะแนนต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ทั้งนี้ เป็นเพราะปัญหาจากหลายปัจจัย แต่ที่สำคัญคือปัญหาขาดแคลนครูทั้งปริมาณและคุณภาพ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาลักษณะคอขวดในการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญ คือไม่ได้มีแรงผลักดันจากภาคประชาชนและภาคการเมืองอย่างจริงจัง แต่เป็นเพียงการเสนอการปฏิรูปการศึกษาจากผู้บริหารในกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) และนักวิชาการ ทำให้เป็นเพียงการปฏิรูปรูปแบบ แต่ขาดภาวะผู้นำที่ตระหนักถึงปัญหาการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นองค์รวม ระบบการคัดเลือก การบริหาร การให้ความดีความชอบยังอยู่ภายใต้ระบบราชการแบบรวมศูนย์ ประสิทธิภาพการใช้งบประมาณในแง่การผลิตผู้สำเร็จการศึกษาและในแง่คุณภาพยังต่ำกว่าหลายประเทศ รวมทั้งระบบประเมินผลและการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ยังเป็นการสอบแบบปรนัยที่วัดความจำ ขัดแย้งกับการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการคิดวิเคราะห์

ปัญหาการศึกษาที่เรื้อรังของไทย จึงเป็นผลพวงจากความอ่อนแอของระบบการศึกษาไทยซึ่งถือเป็นปัญหาที่เรื้อรังมายาวนานก็ว่าได้ เช่นข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ 'ไทยรัฐฉบับพิมพ์' 3 พ.ย. 2557 ที่ระบุว่าระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน มีการคัดเลือกผู้เข้าเรียนในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา ทั้งหมดล้วนสร้างความกดดันให้กับเยาวชนไทย ที่ระบบการศึกษามุ่งเน้นแต่ด้านวิชาการ เพื่อให้บรรลุผลสอบแข่งขันเข้าไปเรียนในสถาบันดัง แต่ผลลัพธ์ที่ได้สะท้อนให้เห็นว่าเวลาที่ใช้ไปกับการเรียนการสอนและคุณภาพของเด็กไม่สอดคล้องกัน ทำให้การศึกษาไทยตกต่ำลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อ “การศึกษากระแสหลัก” ไม่ใช่คำตอบของผู้ปกครองบางกลุ่ม จึงเกิด “การศึกษาทางเลือก” ที่มีความแตกต่างอย่างสิ้นเชิง

นอกจากนี้ ข้อมูลจาก หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ ที่ลงบทวิเคราะห์การศึกษาไทย ของ ดร.วิษณุ เครืองาม ที่ระบุว่า “วิชาชีพครูของไทยค่อนข้างตกต่ำ เราผลิตครูปีละ

ประมาณ 5 หมื่นคน แต่บรรจุได้ไม่เกิน 5,000 คน บัณฑิตใหม่ตกงานปีละแสนเศษ สาขาที่จำเป็น เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษยังขาดแคลนครู มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษาน้อย เด็กอายุ 6-11 ขวบ ยังอยู่นอกระบบการศึกษาถึงร้อยละ 10 เด็กที่มีฐานะยากจนออกกลางคันในระดับประถมศึกษาถึงร้อยละ 10 และยังมีความเหลื่อมล้ำในโอกาสทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กต่างจังหวัดยังต่ำกว่าเด็กในกรุง อีกทั้งเอกชนยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย เช่นระดับประถมศึกษาร้อยละ 18 ระดับมัธยมต้นร้อยละ 13 ระดับมัธยมปลายร้อยละ 20 ในขณะที่ระดับอุดมศึกษาร้อยละ 18 แม้แต่การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของภาคส่วนอื่น ๆ เช่น ครอบครัวยุวมชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการก็ยังมีน้อย”

อีกทั้งข้อมูลในอดีต เมื่อปี พ.ศ. 2551 หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับวันที่ 8,10,12,13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 ได้ระบุถึงบทวิเคราะห์ของ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. ภาวิช ทองโรจน์ ที่ระบุว่าถึงความอ่อนแอของการศึกษาไทย ว่าประกอบด้วย

1. คุณภาพการศึกษาพื้นฐานตกต่ำ
2. ปัญหาของการปฏิรูปโครงสร้าง
3. ปัญหาของครู
4. ขาดแคลนบัณฑิตแต่บัณฑิตก็ยังคงงาน
5. ปัญหาของอาชีวศึกษา
6. ปัญหาวิทยาลัยชุมชน กับความไม่ชัดเจนของสถานภาพ และพันธกิจที่มี

บางส่วนซ้ำซ้อนกับอาชีวศึกษา

7. คุณภาพอุดมศึกษา/ปริญญาเพื่อ
9. การปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา
10. เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่มีการใช้งานค่อนข้างต่ำ

สะท้อนปัญหาเดิมๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 จนถึง ปี พ.ศ.2557 แม้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะพยายามแก้ปัญหาการศึกษา ทั้งการพัฒนาบุคลากรครู นโยบายเรียนฟรี 15 ปี การประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกแก่สถาบันอุดมศึกษาดังกล่าว หรือแม้แต่กับโรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศ

นโยบายการกระตุ้นและแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยในปัจจุบันจากปัญหา

การขาดคุณภาพของการศึกษาไทย แม้จะมีการพยายามแก้ปัญหาโดยตลอด แต่การแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยเป็นเรื่องที่ยากเย็นแสนเข็ญยิ่ง ถึงแม้จะมีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาตั้งแต่ปีพ.ศ.2412 ตั้งแต่การปฏิรูprobแรกจนมาถึงการปฏิรูprobที่สองเมื่อปี พ.ศ.2552 แต่ระบบการศึกษาก็ยังไม่สามารถทำให้คุณภาพการศึกษาของประเทศดีขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย,2554) ถึงแม้รัฐบาลได้พยายามจัดทำนโยบายต่างๆเพื่อแก้ปัญหา และกระตุ้นการศึกษาของไทยในปัจจุบัน เช่นนโยบายเรียนฟรี 15 ปี โดยเนื้อหาของนโยบายเรียนฟรี 15 ปี เริ่มต้นจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 49 ได้บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 10 วรรค 1 บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบกับคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการตามเจตนารมณ์ดังกล่าวในปีแรก โดยกำหนดไว้ใน ข้อ 1.3 การลดภาระค่าครองชีพของประชาชน ข้อ 1.3.1 ว่า “ให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี โดยสนับสนุนตำราในวิชาหลักให้แก่ทุกสถานศึกษา จัดให้มีชุดนักเรียนและอุปกรณ์การเรียนฟรีให้ทันปีการศึกษา 2552 และสนับสนุนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพื่อชดเชยรายการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาเรียกเก็บจากผู้ปกครอง” อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา ข้อ 2.1.4 กำหนดว่า “จัดให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาฟรี 15 ปี ตั้งแต่อนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้เกิดความเสมอภาคและความเป็นธรรมในโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ทั้งผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ผู้บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญาและชนต่างวัฒนธรรม รวมทั้งยกระดับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชน” โดยกระทรวงศึกษาธิการนั้นได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ดังกล่าวข้างต้น โดยจัดทำโครงการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้นมา

หากพิเคราะห์นโยบายเรียนฟรี 15 ปี หากพิเคราะห์ตามรายละเอียดของ

นโยบายจะเห็นได้ว่านโยบายดังกล่าวครอบคลุมค่าใช้จ่ายในเรื่องค่าเทอม ค่าอุปกรณ์การเรียน ชุดนักเรียน จำนวน 15 ปี เริ่มตั้งแต่การเรียนในระดับอนุบาล ปฐมศึกษา และไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งนโยบายดังกล่าวนี้ครอบคลุมเฉพาะโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่จริงๆ แล้วการศึกษาในช่วงระยะเวลา 15 ปี นั้นเป็นการเรียนฟรีโดยปราศจากค่าใช้จ่ายจริงหรือไม่? คำถามนี้ หากตอบคำถามโดยมองจากสภาพความเป็นจริงที่เห็นในปัจจุบันแล้วจะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้ในช่วงเวลา 15 ปี ยังมีอยู่และอาจสูงเท่ากับหรือมากกว่าก่อนมีนโยบายดังกล่าวด้วยซ้ำเนื่องจาก ในปัจจุบันค่านิยมในเรื่องของการส่งบุตรหลานเรียนในโรงเรียนชื่อดังยังมีอยู่ และโรงเรียนชื่อดังเหล่านั้นก็ยังเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองอยู่เพียงแต่เปลี่ยนชื่อค่าใช้จ่ายเป็นอย่างอื่น เช่น “ค่าบำรุงโรงเรียน” “ค่าห้องคอมพิวเตอร์” นอกจากนี้ในยุคปัจจุบันค่านิยมของการส่งลูกหลานเรียนพิเศษ หรือ ดิวเตอร์ ยังถือว่าเป็นค่านิยมยอดฮิตที่ผู้ปกครองที่คาดหวังว่าบุตรหลานของตนเองจะสามารถสอบได้เกรดดี จึงส่งผลทำให้ตัวเตอร์หรือสถานที่เรียนพิเศษในปัจจุบันถูกเปิดขึ้นอย่างมากมายทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ เพื่อตอบสนองค่านิยมส่งลูกหลานเข้าเรียนพิเศษทั้งช่วงปิดเทอม หลังเลิกเรียน หรือเสาร์อาทิตย์ เพื่อแลกความเก่ง และเกรดที่ดี แม้ต้องแลกกับค่าใช้จ่ายแสนแพงที่เพิ่มขึ้น บางครั้งพ่อแม่หรือผู้ปกครองบางคนส่งลูกเรียนพิเศษตั้งแต่อ่อนูบาล

จากข้อมูลในหนังสือพิมพ์ บางกอกบิซนิว (ออนไลน์, คัน 10 มกราคม 2553) สะท้อนให้เห็นว่าจำนวนของสถานที่เรียนพิเศษหรือสถานที่ตัวเตอร์ เฉพาะในจังหวัดขอนแก่นมีมากถึง 100 แห่ง ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะฤดูกาลในช่วงซัมเมอร์(ถือเป็นฤดูกาลแห่งการเรียนพิเศษ) พบว่ามียอดคาดการณ์จำนวนนักเรียนน่าจะไม่น้อยกว่า 10,000 คน ที่มาเข้าเรียนพิเศษหรือตัวเตอร์ในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งแต่ละคนน่าจะมียอดค่าใช้จ่ายประมาณ 10,000 บาท/คน ดังนั้น ในช่วงเวลาดังกล่าวจึงน่าจะมียอดเงินสะพัดกว่า 100 ล้านบาทเลยทีเดียว ดังนั้น จึงสวนทางกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้หากวิเคราะห์ถึงระบบการศึกษาไทยในปัจจุบันกลับเห็นได้ว่าระบบการศึกษาไทยยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาคนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการพัฒนาประเทศได้ เด็กที่มีความรู้ท่วมหัวกลับเอาตัวไม่รอด เด็กเก่งกลับสร้างปัญหาและภาระให้สังคม เห็นแก่ตัวแข่งขันเอาเปรียบ

สังคมใช้ความเก่งในทางที่ผิด มีหน้าซำเด็กเก่งหลายคนไม่สามารถยอมรับความพ่ายแพ้ได้ ไม่สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เขาถูกปลูกฝังให้ต้องเป็นที่หนึ่ง ต้องแข่งขัน ลบเลิการแบ่งปัน เด็กเก่งจึงฆ่าตัวตายเมื่อพ่ายแพ้ ให้เป็นข่าวหน้าหนึ่งให้เราพบเห็นกันอยู่เนืองๆ

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่านโยบายเรียนฟรี 15 ปี จะเป็นนโยบายที่ครอบคลุมการศึกษาในช่วงก่อนอุดมศึกษาซึ่งถึงแม้ว่านโยบายดังกล่าวจะไม่สามารถแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร แต่ก็ถือได้ว่าเป็นนโยบายที่พยายามแก้ปัญหาการศึกษาได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึงคนไทยได้ดีทีเดียว นอกจากนี้หากมองเชื่อมโยงไปถึงการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปต่อจากการศึกษา 15 ปีนั้นก็คือการศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งปัจจุบันการอุดมศึกษาของไทยก็กำลังเผชิญหน้ากับความอ่อนแอและปัญหามากมายประการที่ความจริงแล้วอาจส่งผลเชื่อมโยงมาจากการศึกษาในช่วงก่อนอุดมศึกษา รวมไปถึงปัญหาจากระบบการศึกษาของที่ส่งผลสู่การศึกษาทั้งระดับก่อนอุดมศึกษาและระดับอุดมศึกษา

อุดมศึกษาไทยกับปัญหาที่ต้องเผชิญในปัจจุบัน

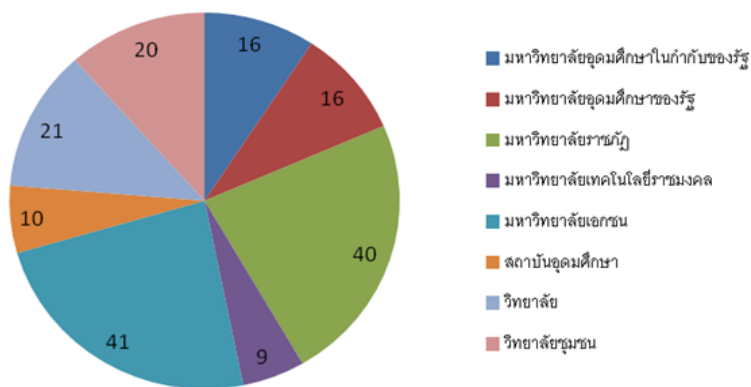
จากข้อมูลข้างต้นเราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าปัญหาคุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นจริงและมีมายาวนานในสังคมไทย ปัจจุบันค่านิยมการเรียนเพื่อให้ได้วุฒิการศึกษา เพื่อเป็นใบเบิกทางในการทำงานหรือระดับบารมีของตนเองแต่ขาดคุณภาพมีขึ้นจริง จนบางที่วุฒิการศึกษาที่ได้มาเหล่านั้นอาจไม่ได้มาจากความรู้ ความตั้งใจหรือขยันหมั่นเพียรในการเล่าเรียน แต่อาจแลกมาด้วยพฤติกรรมผิดๆ เช่นเอาตัวแลกเกรด ที่สร้างข่าวอื้อฉาวครึกโครมในแวดวงอุดมศึกษาไทยให้สังคมได้รับเมื่อไม่นานมานี้ หรือได้มาจากการจ่ายสตางค์จำนวนมากเพื่อให้ได้มา ดังคำกล่าวที่ว่า “จ่ายเงินครบจบแน่ๆ” ก็เป็นไปได้ นอกจากนี้ข่าวหน้าหนึ่งที่ได้รับความสนใจในแวดวงสังคมไทยในประเด็นการศึกษาที่ได้ยินมาเมื่อปี ที่ผ่านมา คงเป็นสิ่งตอกย้ำกับคำที่ว่า “จ่ายเงินครบจบแน่ๆ” ได้เป็นอย่างดีแม้สังคมจะเริ่มตื่นตระหนกกับข้อมูลความจริงที่ปรากฏแต่จริงๆแล้วระบบ “จ่ายเงินครบจบแน่ๆ” อาจมีมานานแล้วแต่การรับรู้หรือตีแผ่ให้สังคมรับรู้ไม่มีเท่านั้น โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาไทยที่ปัจจุบันการแข่งขันทางธุรกิจการศึกษากำลังเข้มข้นเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันจากข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการ

อุดมศึกษาแห่งชาติ พบว่ามีมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน วิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าของประเทศไทยถึงจำนวน 173 แห่ง (ไม่นับรวมสถาบันอุดมศึกษาที่เคยเปิดการจัดการเรียนการสอนแต่ปัจจุบันปิดตัวเองเนื่องจากไม่ได้มาตรฐาน) โดยแบ่งแยกออกเป็น

1. มหาวิทยาลัยอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ	จำนวน 16 มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยอุดมศึกษาของรัฐ	จำนวน 16 มหาวิทยาลัย
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏ	จำนวน 40 มหาวิทยาลัย
4. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	จำนวน 9 มหาวิทยาลัย
5. มหาวิทยาลัยเอกชน	จำนวน 41 มหาวิทยาลัย
6. สถาบันอุดมศึกษา	จำนวน 10 สถาบัน
7. วิทยาลัย	จำนวน 21 วิทยาลัย
8. วิทยาลัยชุมชน	จำนวน 20 วิทยาลัย

ซึ่งสามารถแยกให้เห็นสัดส่วนจำนวนที่ชัดเจนดังแผนภูมิที่ 1 ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงสัดส่วนจำนวนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน

จากจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่มีจำนวนมาก การแข่งขันเพื่อแย่งชิงนักศึกษาและเพื่อรายได้และความอยู่รอดของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ก็มีมากตามไปด้วย

ดังนั้นการเสนอเงื่อนไขที่ดึงดูดและน่าสนใจของสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้ได้มาถึงนักศึกษาจึงมีมากขึ้น ตัวอย่างเช่นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนบางแห่ง เสนอเงื่อนไขการเข้าศึกษาเช่น “เข้าศึกษาวันนี้แถมฟรี ไอแพด 1 เครื่อง” หรือ “ผู้เข้าศึกษาทุกท่านได้เรียนฟรีและมีทุนการศึกษาตลอดการศึกษา” หรือ “เรียนก่อนผ่อนทีหลัง” เป็นต้น อีกทั้งการรับนักศึกษาเข้าศึกษาที่เน้นปริมาณ แทนคุณภาพ บางสถาบันอุดมศึกษารับนักศึกษาในแต่ละโปรแกรมวิชาหรือสาขาวิชาถึงจำนวนหลักร้อยคน ไม่รวมนักศึกษาในภาคพิเศษที่เรียนเสาร์อาทิตย์ ทั้งที่สัดส่วนจำนวนครู อาจารย์ ต่อนักศึกษาไม่ได้สอดคล้องหรือพอเพียงกับจำนวนปริมาณนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นเลยจึงส่งผลทำให้การเรียนการสอนไม่ต่างอะไรจากการเรียนในระบบทางไกลคือครูกับนักเรียนบางส่วนเจอกันพักหายกันผ่านจอทีวีที่เชื่อมต่อสัญญาณการสอนจากครูอีกห้องหนึ่งสู่อีกห้องหนึ่งทั้งที่สถาบันอุดมศึกษาเหล่านั้นบางแห่งเป็นของรัฐบาลที่มีชื่อเสียงก็ตามที่ นอกจากนี้หากปริมาณจำนวนนักศึกษาต่อครูมีมากเกินไปก็ส่งผลถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและทั่วถึง จึงส่งผลให้นักศึกษาที่จบออกมาขาดคุณภาพไม่สามารถทำงานได้ตรงตามความต้องการของนายจ้าง หรือตลาดแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งที่ตลาดแรงงานในปัจจุบันยังขาดการบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานในตลาดแรงงานอย่างมาก

เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาไทยในอนาคต

ในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 พ.ศ.2551-2565 (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ,2551) นั้นได้ ฉายภาพอนาคตที่ จะมีผลกระทบต่อโลกประเทศ และอุดมศึกษาไทย โดยได้ คัดกรองภาพอนาคตที่ คาดว่ามีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสังคมไทยและอุดมศึกษา อันประกอบด้วย ผลกระทบในด้านการเปลี่ยนแปลง ของประชากร พลังงานและสิ่งแวดล้อม การมีงานทำและตลาดแรงงานในอนาคต การกระจาย อำนาจการปกครอง การจัดการความขัดแย้งและความรุนแรง เยาวชน นักศึกษา และบัณฑิตในอนาคต รวมทั้งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ วิสัยทัศน์สำหรับการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554) ภายใต้กรอบแผน

อุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) มีดังนี้

1) สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพมุ่งตอบสนองผู้เรียนในวัยเรียนวัยทำงาน และวัยสูงอายุ เพื่อรองรับเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่างๆ รวมทั้ง การเรียนรู้ ตลอดชีวิต และ สามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อไปสู่การพัฒนา ประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์ได้

2) อุดมศึกษาไทยมี ศักยภาพในการสร้างความรู้และนวัตกรรม และมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา (Education Hub) และการวิจัยและพัฒนาในภูมิภาคบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงและการแข่งขันในระดับสากลสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนโดยใช้กลไกธรรมาภิบาล เครือข่ายอุดมศึกษาบนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการความหลากหลายและเอกภาพเชิงระบบ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) คือ

1) มุ่งยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทยเพื่อผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีคุณภาพ และมี สมรรถนะสากล สามารถเรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคม และปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต

2) มุ่งพัฒนาศักยภาพอุดมศึกษาไทยในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ บนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการแข่งขัน ในระดับสากล รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนและท้องถิ่นบนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการและเอกภาพเชิงระบบโดยใช้กลไกธรรมาภิบาล เครือข่ายอุดมศึกษาทั่วประเทศ

3) มุ่งแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศโดยมีส่วนร่วมช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนจากวิกฤติด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเรื่องการว่างงาน

4) มุ่งปฏิรูปอุดมศึกษาทุกด้าน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษาไทย ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุดมศึกษาไทยที่เน้นการพัฒนาอุดมศึกษาไทยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เป้าหมายคือ 1) ชะลอการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สำหรับการจัดการอุดมศึกษาเอกชนให้คำนึงถึงความเชี่ยวชาญ ความต้องการในการพัฒนาประเทศ พื้นที่ การให้บริการ และแนวโน้ม ประชากร 2) ยุบเลิก/ยุบรวมสาขา

วิชาที่ซ้ำซ้อนหรือที่มี มากเกินไป 3) ปฏิรูปอุดมศึกษาทั้งระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพ อุดมศึกษาไทย 4) พัฒนابັນญัติทั้งเรื่องวิชาการและการดำเนินชีวิตอย่างมีความ สุข 5) มีการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็น 4 กลุ่มตามความเชี่ยวชาญของสถาบัน อันประกอบด้วย (1) กลุ่มวิทยาลัยชุมชน โดยให้มีสัดส่วนอาจารย์ ปริญาเอก 10% และนักศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต่อสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 20 : 80 (2) กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตผู้นำโดยให้มีสัดส่วนอาจารย์ปริญาเอก 50% และนักศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 60 : 40 (3) กลุ่มสถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตเฉพาะทางโดยให้มีสัดส่วนอาจารย์ปริญาเอก 70% และนักศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ 60 : 40 และ (4) กลุ่มสถาบันที่ เน้นการวิจัยขั้นสูงและระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะ ระดับปริญาเอก โดยให้มีสัดส่วนอาจารย์ ปริญาเอก 100% และ นักศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 90 : 10

จากข้อมูลในแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565) จะ เห็นได้ว่าทิศทางการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทยมุ่งพัฒนาคุณภาพ ของการศึกษาแทนการเพิ่มปริมาณของแหล่งการศึกษาที่มีมากมายอยู่แล้วในปัจจุบัน อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะครู ซึ่งถือเป็นบุคลากรที่ สำคัญที่จะช่วยให้กระบวนการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

บทสรุปปัญหาการศึกษาไทยและการแก้ไขในอนาคต

ปัญหาการศึกษาของไทยหากสรุปจากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าประกอบด้วย การศึกษาที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาที่ครอบคลุมระบบ การศึกษาของไทยที่ประกอบไปด้วย ปัญหาโครงสร้างในการปฏิรูปการศึกษาที่ไม่ ชัดเจนล่าช้า ปัญหาหลักสูตรการศึกษาที่ไม่ทันสมัย ปัญหาบุคลากรทางการศึกษา ขาดคุณภาพ ปัญหานักเรียนนักศึกษาขาดคุณภาพและคุณธรรมจริยธรรม ปัญหา เรื่องเงินและปัจจัยทางการศึกษาไม่เพียงพอเหมาะสมปัญหาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการศึกษาปัญหาอาชีวศึกษา อุดมศึกษา และวิทยาลัยชุมชน รวมไปถึงปัญหา สังคมในปัจจุบันที่ส่งผลต่อการศึกษา เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาความเสื่อมโทรม ของวัฒนธรรมและจริยธรรม เป็นต้น ดังนั้น พวงจากความอ่อนแอเหล่านี้จึงส่งผล

ต่อคุณภาพการศึกษา และคุณภาพของประชาชนตามมา ซึ่งคงหลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว
ว่าในปัจจุบันและอนาคตการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทยจำเป็นต้องมีการแก้ไขที่
ครอบคลุมในทุกส่วนหรืออาจกล่าวได้ว่าทั้งระบบ ไม่ใช่การแก้ปัญหาที่แยกส่วน เช่น
การแก้ปัญหาเรื่องหลักสูตร แต่ล้มพัฒนาบุคลากรครู หรือพัฒนาการศึกษาในระดับ
ก่อนอุดมศึกษาแต่ลืมพิจารณาถึงเชื่อมโยงกับทิศทางของอุดมศึกษา และ
ปัญหาและอุปสรรคที่อุดมศึกษากำลังเผชิญ เป็นต้น การแก้ปัญหาคุณภาพการ
ศึกษาและทิศทางการศึกษาไทยในอนาคตจึงจำเป็นต้องมองครอบคลุมทั้งระบบการ
ศึกษา รวมไปถึงสภาพปัญหา สภาพความต้องการของประเทศ รวมไปถึงนอก
ประเทศด้วย เพื่อให้การพัฒนาประเทศไทยในอนาคตเกิดการพัฒนาประเทศและ
สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยและสังคมโลกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- บางกอกบิซนิว, (2553). สถานที่เรียนพิเศษหรือสถานที่ติวเตอร์ในจังหวัดขอนแก่น.
[ระบบออนไลน์].แหล่งที่มา bangkokbiznews.com. (10 มกราคม 2553)
- ประไพ เอกอุ่น. (2542). การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
คณาจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา. (2534). ความ
เป็นครู. กรุงเทพฯ: เจริญผล.
- ภาวิธ ทองโรจน์.(2551).ความอ่อนแอของการศึกษาไทย. หนังสือพิมพ์มติชนราย
วัน ฉบับวันที่ 8,10,12,13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี 2555. **อุดมศึกษาไทย** . [ระบบออนไลน์].แหล่งที่มา
<http://th.wikipedia.org>. (30 มีนาคม 2555)
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ), (2554).การสัมมนาวิชาการ
**ประจำปี 2554 หัวข้อ “ยกเครื่องการศึกษาไทย : การศึกษาที่มีคุณภาพ
อย่างทั่วถึง”**. ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ เซ็นทรัลเวิลด์.กรุงเทพ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.2551.**แผนพัฒนาการ
ศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 10 (พศ.2551-2554)**. กรุงเทพฯ:กระทรวง
ศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.).สวนดุสิตโพล,(2543) .**10 ปัญหาการ
ศึกษาไทย” ที่หนักอกผู้บริหารการศึกษา**.กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนดุสิต.